

КАТТА ГУРУХ ЁШИДАГИ БОЛАЛАРНИ ТАРБИЯЛАШГАНИНГ ПЕДАГОГИК ШАРТ-ШАРОИТЛАРИ

Хусанбаева Зиёда Махмутджон қизи

ТВЧДПИ магистри

[Тел: 998\(97\)721-90-94](tel:998977219094)

Аннотация: Ушбу мақолада мактабгача таълим ташкилотларида болаларни интеллектуал, маънавий-ахлоқий ва жисмоний жиҳатдан тарбиялаш ва уларда ахлоқий, ахлоқий фазилатларни шакллантириш ва педагогик шарт-шароитлари илмий-методик жиҳатдан асосланган.

Калит сўзлар: Ёш авлод, мактабгача таълим тизими, ташкилот, мактабга тайёрлаш, педагогик шарт-шароит, катта гуруҳ, такомиллаштириш.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PREPARATION OF CHILDREN OF A LARGE GROUP AGE FOR UPBRINGING

Annotation

This article describes the ongoing reforms to further improve and develop the system of preschool education in the country, as well as the education of children of preschool age, their intellectual, spiritual, moral and physical development, education and the formation of their moral qualities. The problems of preparation for school education are scientifically and methodologically based.

Keywords: Young generation, preschool education system, organization, school preparation, pedagogical conditions, large group, improvement.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ПОДГОТОВКИ ДЕТЕЙ СТАРШЕЙ ВОЗРАСТНОЙ ГРУППЫ К ВОСПИТАНИЮ

Аннотация

В данной статье рассматриваются проводимые в стране реформы по дальнейшему совершенствованию и развитию системы дошкольного возраста, их интеллектуального, духовно-нравственного и физического развития, воспитания и формирования у них нравственных качеств. Проблемы подготовки к школьному обучению научно и методологически обоснованы.

Ключевые слова: подрастающее поколение, система дошкольного образования, организация, готовность к школе, педагогические условия, большая группа, оздоровление.

Хар бир боланинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлашга оид шарт-шароитлар яратиш, уларни ёш хусусиятларига асосан гуруҳларга тақсимлаш, таълим-тарбия жараёнини ташкил этиш, болаларнинг ҳар хил фаолият билан шуғулланишлари ва бир-бирлари билан мулоқотга кириша олишлари учун зарур бўлган маънавий муҳитни яратиш, гуруҳ хонаси ва майдончани гигиеник, педагогик, эстетик талаблар даражасида керакли асбоб-анжомлар билан таъминлаш, болаларнинг ёшига мос кун тартибига риоя қилиш ва унинг барқарорлигини таъминлаш ва улар шахсини шакллантирадиган фаолият турларини (ўйин, меҳнат, таълим) ташкил этиш ва бу фаолиятлар учун кун тартибидан маълум вақт ажратиш кабилар тарбиячи маҳоратига боғлиқ.

Бугунги кунда мактабгача таълим ташкилотларининг педагогик жараёнида катта гуруҳ ёшидаги болаларини кундалик ҳаётда, ўйинда, меҳнатда, машғулотлар орқали ушбу жараёнда тарбия ҳам долзарб муаммо ҳисобланади, чунки тарбия болалар теварак-атрофдаги ҳаёт ва табиат билан танишиш, нутқни ўстириш ва савод чиқариш, математика, жисмоний маданият, тасвирий фаолият, мусиқа бўйича энг, оддий тасаввур ва биоимларни малака ва кўникмалар тизимли равшда тарбиячи раҳбарлигида эгаллайдилар. Амалга ошириладиган ушбу жараёнда болаларнинг умумий ривожланишида ва уларни мактаб таълимига тайёрлашда муҳим аҳамиятга эга ҳисобланади чунки, машғулотларда таълим бериш жараёнлари дидактика принциплари асосида, болаларнинг ёш ва ўзига хос хусусиятларини эътиборга олган ҳолда маълум изчилликда олиб борилади ва уларнинг мазмуни секин-аста мураккаблаштириб борилади. Натижада у ривожлантирувчи ва тарбияловчи хусусиятга эга бўлади. Албатта бунда тарбиячи дастурда белгиланган машғулотлар сони ва унинг қанча давом этишига асосланган ҳолда ўзининг ҳафталик жадвалини тузиб олади. Бу таълимнинг ҳамма бўлимлари бўйича белгиланган таълим-тарбия ишларини тўғри тақсимлаш ва бир хилда амалга оширишга имкон яратади. Машғулотлар жадвалини тузишда қуйидаги талабларга риоя қилиш керак: Дастурнинг ҳамма бўлимлари бўйича машғулотларни ҳафтага тенг тақсимлаш. Ҳафтанинг биринчи ва охириги кунига осонроқ машғулотлар кўйилади. Ҳафтанинг сешанба, чоршанба ва пайшанба кунларида болалардаги ақлий фаолият тезлашади, шунинг учун бу кунларга мураккаброқ ишлар режалаштирилади. Кун давомида биринчи бўлиб болалардан ақлий зўр беришни кўпроқ талаб этадиган, кам ҳаракатли машғулотлар режалаштирилади (теварак-атрофдаги ҳаёт ва табиат билан таништириш, она тили, математика). Иккинчи машғулотга енгилроқ: тасвирий фаолият, жисмоний тарбия, мусиқа машғулоти ва шунга ўхшашлар режалаштирилади. Кун давомида машғулотлар қуйидагича тартибда алмаштириб борилади: математика ва жисмоний тарбия, нутқ ўстириш ва тасвирий фаолият

ва ҳоказо. Машғулотларни бундай тақсимлаш болаларнинг дастур материални энгил ўзлаштириб олишига имкон яратади. Ўйин болаларнинг муҳим фаолияти ҳисобланади. У болаларнинг жисмоний ва рухий ривожланишида, шахс сифатида шаклланишида ва болалар жамоасининг ташкил топишида муҳим аҳамият касб этади. Ўйин болага қувонч бағишлайди, ижобий ҳис ва кечинмаларини, ҳаётдан олган таассуротларини акс эттиради. Ўйин мазмуни бола шахсининг шаклланишига муҳим таъсир кўрсатади. Шунинг учун катталар болалар ўйинига раҳбарлик қилиш жараёнида уларда теварак-атрофдан олаётган таассуротлари ижобий томонини акс эттириш хоҳишини уйғотишлари керак. Болаларнинг мустақил фаолияти улар учун дам олиш соати ҳисобланади. Аммо шу билан бир вақтдатарбиячи болаларнинг ўз-ўзини ташкил эта билиш қобилияти ўсишига, хулқ, маданияти, иродавий сифатларининг тарбияланишига, жамоа муносабатларининг шаклланишига ёрдам беради. У ҳар хил фаолиятларда болалардаги ўзига хос ижодкорликнинг ривожланишига кенг имконият яратади. Шунинг учун болаларнинг мустақил фаолиятига ҳам тарбиячининг раҳбарлик қилиши муҳим ҳисобланади: чунки хоҳлаган иши билан шуғулланишига имкон яратиш, тарбиячи болаларни керакли материал ва асбоб- ускуналар билан таъминлашда ёрдам беради.

Бугунги кунда мактабгача таълим тизимини ислох қилиш, ҳар тамонлама етук комил инсонни тарбиялаш, уларга замонавий ва сифатли таълим бериш энг муҳим масала ҳисобланади. Мактабгача таълим тизимини ислох қилишда боланинг мактабга тайёргарлиги муҳим ва зарурий бўлиб ҳисобланади. Мактабгача таълим ташкилотларида таълим сифатини таъминлашда замонавий ёндашувлар, ахборот технологияларини таълим ва тарбия жараёнига жорий этишда тарбиячилик маҳоратини ошириш муҳим аҳамият касб этади.

Ушбу вазифаларни амалга оширишда, мактабгача таълим ташкилотлари тарбиячиларининг ҳар бирдан касбий салоҳият юксак инсоний фазилатларга эга бўлиш талаб қилинади. Мактабгача таълим ташкилотлари тарбиячиларидан кенг дунёқараш, касбий кўникма, пухта амалий тайёргарлик, юксак педагогик маҳорат, компетентлик ва энг кераклиси ижодкорлик талаб этилади. Мактабгача таълим ташкилоти тарбияланувчиларини ахлоқан ва маънан етук, комил инсонлар қилиб тарбиялаш бу педагог тарбиячиларнинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Ўз ҳақ-хуқуқини танийдиган, ўз куч имкониятларини англаган ватанпарвар, халқпарвар ҳар жихатдан баркамол инсонларни тарбиялаш бугунги кун педагоги зиммасидаги асосий вазифадир.

Мактабгача таълим бола шахсини соғлом, етук ва шу билан бирга мактабга тайёрлаган холда шакллантириш мақсадини кўзлайди. Мактабгача таълим тизимини такомиллаштириш баркамол влод таълим-тарбия жараёнини тарбиячилар томонидан тўғри ташкил этилишини таъминлашдатарбиячиларни касбий махоратига ҳамда уларнинг малакасини ошириш жараёнини самарали ташкил этиш мухим хисобланади.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, мактабгача таълим йўналишининг тарбиячилари болаларни тарбиялшда дастур асосида машғулотларни амалга ошириш ,ўқув фаолиятини сифати, ўқув жараёнинини режалаштириш уни амалга оширишни билишлари лозим. Хар тамонлама тараққий этган ,ақлан ва маънавий баркамол ,жисмонан ва рухан соғлом фарзандларни мактабгача таълим ташкилотларида камол топтириш ,Ватанимизнинг равнақи, эртанги куни ёш авлодларга берган таълим сифати ва тарбия махорати билан боғлиқдир. Ўзбекистонда мактабгача таълим тизимини тубдан ислох қилида таълим жараёнини самарали холатда ташкил қилиш, уларни шахс камолоти мақсадлари томон йўналтириш ,тарбияланувчиларда дуюёқараш, қобилиятни шакллантириш лозим.

Фойдаланилган адабиётлар

- 1.Ф.Р.Қодирова,Ш.Қ.Тошпўлатова,Н.М.Каюмова,М.Н.Аъзамова”Мактабгача педагогика” Тошкент -2019
- 2.О.Хасанбоева Мактабгача таълим педагогикаси Тошкент Илм зиё 2016
- 3.П.Юсупова Мактабгача таълим педагогикаси 1996 Тошкент